

800.7.001.4=20

ÚSPĚŠNÁ JAZYKOVÁ ZKOUŠKA - ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLAD STUDIA V ZAHRANIČÍ

Dnešní doba skýtá dříve netušené možnosti v podobě celé škály různých studijních zahraničních pobytů. Prvotní nadšení zahraničních sponzorů a různých nadací, které zákonitě přišlo po listopadové revoluci, je však již nenávratně pryč a potenciální adept z České republiky je podroben zcela nesmlouvavému výběrovému systému, který nedělá rozdíly mezi jednotlivými zeměmi.

Jedním ze základních kamenů úspěchu při výběrovém řízení je složení předepsané jazykové zkoušky. Zejména anglicky mluvící země, které hrají v rozvoji lékařských věd rozhodující roli, vyžadují jazykovou zkoušku zcela nekompromisně. Jedinou výjimkou jsou určité cílené stáže, na kterých má zahraniční strana osobní zájem. Domníváme se však, že těchto výjimek bude stále méně. Právě skutečnost jazykové zkoušky do značné míry znevýhodňuje lékaře a studenty medicíny z bývalého východního bloku, kde možnosti studia angličtiny byly omezené, neboť jsou nuceni soupeřit s uchazeči z Evropy, Afriky, Ameriky, Asie a Austrálie, z nichž řada používá angličtinu oficiálně jako jazyk vzdělaných vrstev, nemluví o zemích, kde angličtina je jazykem základním. Tuto skutečnost si u nás uvědomuje jen málokdo, a proto bývá roztrpčen náročností zkoušky. Nároky jsou však zcela opodstatněné, neboť není možné rozumět pouze třetině nebo polovině prezentovaných informací. Současně je nutné si uvědomit, že člověk se dostává do zcela jiného prostředí, kde je nucen řešit problémy denního života, a rozdíl mezi angličtinou spisovnou a tzv. pouliční je markantní. Systém výuky na jazykových školách u nás působí v této souvislosti zcela směšně a úspěšné složení státní zkoušky neopravňuje absolventa doslova k ničemu. Jedině nové formy založené převážně na konverzační bázi se zahraničními lektory mohou přinést při dostatečném úsilí jedince, které je pro celkový zdat rozhodujícím faktorem, úspěch.

Různé zahraniční instituce vyžadují rozličné jazykové testy, kterých existuje poměrně bohatá škála, ale ne všechny lze na našem území skládat. Obecně se dá říci, že prioritní jsou testy TOEFL, IELTS, First certificate a speciální test čistě pro vojenský terén.

TOEFL je americký testovací systém, který má ve světě největší rozšíření. Na našem území je organizován ambasadou USA v Praze. Poplatek činí přibližně 40 USD. Test je založen podobně jako celý systém amerického školství na tzv. mnohočetné volbě, jinými slovy adept vybírá vždy jednu správnou odpověď ze čtyř možností. Test je rozdělen do tří základních částí - poslechové, gramatické a čtené,

která testuje i slovní zásobu. V poslední době se objevuje i psaná pasáž. Poslechová část vychází z reprodukované nahrávky jednoduchých vět v prvním oddíle, následují dialogy dvou osob a na závěr je poslech obsáhlejších pasáží. Úkolem je vždy vybrat ze čtyř možných nejpresnější charakteristiku. Po obsáhlejších pasážích následuje zpravidla pět otázek. Poslechová část má celkem 50 otázek a vyžaduje nejnáročnější přípravu. Gramatická část obsahuje 40 otázek, které vycházejí ze správné volby pozitivní odpovědi, nebo naopak výběru části věty, která je zadána chybně. Přes nespornou náročnost tato pasáž testu vyžaduje nejkratší přípravu. Poslední 60otázkový blok vychází ze znalosti slovní zásoby - například hledání optimálního synonyma a schopnosti porozumět čtenému textu. Příprava je náročná časově, avšak je zvládnutelná i bez vedení pedagoga v domácích podmínkách. Hodnocení vychází z počtu správných odpovědí, které jsou konvertovány podle tabulek do bodové hodnoty od 200 do 677 bodů podle úspěšnosti.

Nároky různých univerzit jsou různé. Obecně se dá říci, že nejnižší přijatelný stupeň je 450 bodů, avšak standard pro univerzity v USA a Velké Británii se pohybuje kolem 500 bodů. Největší nároky má univerzita Cambridge, která požaduje minimální hranici 575 bodů.

IELTS (International English language testing system) je britská jazyková zkouška, která je požadována pro univerzity a obdobná zařízení ve Velké Británii a zemích Commonwealthu. Na rozdíl od TOEFLU vychází z typicky britského systému zkoušení založeného na psaném projevu uchazeče. Test je rozdělen do čtyř samostatných částí - čtené, poslechové, psané a pohovoru se zkušební komisí. Většina otázek se vypisuje buď celá, nebo alespoň klíčová slova, nelze spoléhat na nabídku možností. Psaná část se skládá z jednostránkové eseje, kterou je nutno zpracovat jako popis obrázku, zpravidla grafu, a dvoustránkové eseje na zadané téma. Pohovor s komisí se skládá ze seznamovacího dialogu a monologu uchazeče na náhodně vybrané téma. Poplatek činí v současné době 2000 Kč. Zkouška je organizována British Councilem v Praze, ale nedávno byla otevřena pobočka v Pardubicích.

First certificate je třístupeňová zkouška, jejíž každý stupeň je zcela samostatný, a uchazeč se může přihlásit rovnou na třetí stupeň, který je jak náročností, tak poplatkem srovnatelný s IELTS testem.

Zvláštní systém zkoušek je pro oficiální vojenské stáže v USA v rámci kooperace mezi ministerstvy obrany. Pro

vybrané adepty ze všech složek české armády, včetně zdravotnické služby, organizuje Sekce zahraničních vztahů MO ČR přezkoušení z anglického jazyka, které provádí pracovník americké ambasády pomocí testu, který je zkrácenou modifikací TOEFLU. Skládá se ze 75 otázek poslechových a 45 otázek čtených. K úspěchu je třeba dosáhnout 80 správných odpovědí. Pokud tuto hodnotu konvertujeme pomocí tabulek platných pro TOEFL, dostaneme se na hranici 500 bodů, což je již dokladem velice solidních znalostí adepta.

Závěrem nám dovoluňte krátké shrnutí. Domníváme se, že

bazální testem pro každého, kdo uvažuje o výjezdu do zahraničí, by měl být TOEFL. Důvodů je několik. Ten nejdůležitější tkví ve skutečnosti, že TOEFL je uznáván naprosto ve všech státech, což se o ostatních testech nedá zodpovědně prohlásit.

Roman Prymula, Jiří Beran
Kings Fund College, Londýn
VLA JEP Hradec Králové

Do redakce došlo 24. 9. 1993